



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ

Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Шифр та назва спеціальності	053 – Психологія
Назва освітньо-професійної програми	053 – Психологія (ОПП бакалавр)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій
Кафедра	Психології та педагогіки
Статус навчальної дисципліни	ОК24 ОПП «Психологія»
Форма навчання	Денна

Викладач

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	<p>Курс «Психологія кризових ситуацій» призначений для вивчення феноменології життєвих криз, формування професійних навичок надання психологічної допомоги особистості під час переживання життєвих криз з використанням спеціальних засобів, прийомів та методів.</p> <p>Навчання спрямовано на формування:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Вміння враховувати витоки (причини) і специфіку різних типів криз у побудованні системи заходів, спрямованих на реадaptaцію людини у стані життєвої кризи;2. Вміння використовувати на практиці теоретичні знання, щодо первинної психологічної підтримки та допомоги людям, що опинилися в скрутних життєвих обставинах.3. Вміння виявляти самостійність і соціальну відповідальність, мобілізуватися у ситуації невизначеності поведінкових наслідків.
-------------------------------	--

Мета дисципліни	– ознайомити студентів з основними теоретико-методологічними аспектами кризової психології та практичними прийомами надання психологічної допомоги особистості, що знаходиться в різних кризових ситуаціях.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями СК8. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову) СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики
Результати навчання	ПРН-16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 4 кредити ЄКТС 120 годин). Для денної форми навчання: лекції – 24 годин, практичні заняття – 22 години, самостійна робота – 74 годин.
Форма підсумкового контролю	Залік
Терміни викладання дисципліни	Дисципліна викладається у 2-му семестрі (1–18 тижні)

Програма дисципліни

Тема 1.	Загальне уявлення про поняття «криза» в психології. Поняття психологічного здоров'я та гармонійної особистості. Психологічне розуміння понять «ситуація», «картина світу», «криза». Типологічний аналіз та класифікація життєвих криз. Умови виникнення життєвих криз.
Тема 2.	Специфіка вікових криз. Криза народження. Кризи дитячого та підліткового віку. Криза середнього віку. Знання про першу кризу ранньої зрілості: шляхи її подолання. Вміння надавати психологічну допомогу під час переживання кризи 30-33 років. Консультування клієнтів, які долають кризу середини життя. Криза «Я-інтеграції»: супровід людини похилого віку.
Тема 3.	Віктимність. Поняття жертви злочину. Віктимологія. Віктимнівнутрішньоособистісні конфлікти. Віктимні синдроми, віктимні фобії, віктимні ілюзії. Психологічні

	наслідки віктимізації.
Тема 4.	Суїцид. Суїцид як складний психологічний феномен вітчизняної та зарубіжної психології. Суїцид та особистість – специфіка взаємовідносин. Соціальнопсихологічна дезадаптація як основа суїцидальної поведінки.
Тема 5	Особливості консультування ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД. Специфіка соціальних особливостей захворювання. Основні психогенні реакції в період захворювання. Особливості психологічної допомоги ВІЛ-інфікованим та хворим на СНІД. Специфіка консультування на різних етапах захворювання.
Тема 6.	Психологія тероризму, війни та насилля. Психологія тероризму. Психологія природних катастроф. Посттравматична стресова реакція. Психологічні проблеми учасників бойових дій, свідків природних катастроф та терористичних актів. Психологія паніки.
Тема 7	Термінальний період у житті людини. Поняття «термінальності» в психології. Динаміка переживання термінальних станів. Специфіка життєвої кризи в період термінальних захворювань.
Тема 8	Професійне вигорання та емоційне вигорання. Синдром вигорання. Профілактика синдрому професійного вигорання. Передвісники емоційного вигорання. Успіх як криза. «Зіркова хвороба». Психологія безробіття.
Тема 9	Психологічна допомога при переживанні ненормативних криз Допомога психолога при переживанні невзаємного кохання. Особливості сімейних криз та їх подолання. Психологія зради. Надання психологічної допомоги при післяпологовій депресії або у випадку смерті дитини.
Тема 10	Особливості надання психологічної допомоги людині при екзистенційній та професійній кризах Екзистенційна криза та можливості її подолання. Екзистенційна психологія як теоретична парадигма кризової психології. Основні постулати екзистенціалізму. Поняття екзистенційної кризи та концепція 4 фундаментальних мотивацій існування А. Ленгле. Три пари екзистенційних тривог. Кризи професійної діяльності. Професійне вигорання. Втрата роботи як кризова ситуація. Психологія безробіття.
Тема 11	Посттравматичний стресовий розлад та методи роботи з ним

	Природа посттравматичного стресового розладу. Загальні симптоми ПТСР. Фактори, що підтримують розвиток ПТСР. Зміни в поведінці після травматичної події. Методи подолання ПТСР.
Тема 12	ПТСР в учасників бойових дій. Особливості надання психологічної допомоги військовослужбовцям. Допомога членам сім'ї, рідні яких повернулися із зони бойових дій. Психологічна робота з дітьми, батьки яких повернулися з війни.

Список рекомендованих джерел

Основна:

1. Кризова психологія: Навчальний посібник /За заг. ред. проф. О.В. Тімченка. – Х.: НУЦЗУ, 2010. - 401 с.
2. Лоренсо Луис Алексис. Психологічні основи міжнародних реабілітаційних програм для потерпілих від крупномасштабних критичних інцидентів // автореф. дисс. на здобуття наукового ступеня канд. психол. наук. – Харків, 2000
3. Луппо С. Е. Стратегії подолання психічної травми //Соціальна психологія. – Київ: Український центр політичного менеджменту, 2004. - № 5 (7), с.25-35.
4. Луппо С.Є. Методи психологічного консультування та психотерапії посттравматичних станів. // Сучасні напрямки психологічного консультування в системі освіти. – Збірник матеріалів конференції. – Київ: КМПУВ ім. Б. Грінченка, 2001.
5. Титаренко Т.М. Життєвийсвітособистості: у межах і за межами буденності. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.
6. Титаренко Т.М. Життєвікризи: технологіїконсультування. Перша частина. – К.: Главник, 2007. – 144 с.
7. Титаренко Т.М. Життєвікризи: технологіїконсультування. Друга частина. – К.: Главник, 2007. – 176 с.

Допоміжна:

- 1.Екстремальна психологія: Підручник/ За заг. ред. проф.. О.В.Тімченка – К.: ТОВ “Август Трейд” , 502с.
2. Психологічна допомога постраждалим в наслідок кризових травматичних подій: методичний посібник/ за ред З.Г. Кісарчук – К. : ТОВ Вид – во “Логос” – 2018 – 207с.
- 3.Психологічна допомога військовим:навчальний посібник.К. Вид-во, 2018 – 207с.
- 4.Психологія болю./за ред.Романишина А.- Вид.во Астролябія, 2022.-336.

Електронні ресурси:

1. <http://www.social.org.ua>.
2. <http://www.dnop.kiev.ua>.
3. <http://er.nau.edu.ua>

Інформація про консультації

Щопонеділка у вересні-грудні 2023 року з 14³⁰ до 16⁵⁰ год., ауд. 226 – доц. Шиліна Н.Є.

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином:
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно	зараховано	Нарахування балів	<p><i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (участь у практичних заняттях, виконання практичних завдань та контрольних робіт) – до 60 балів, за результати екзамену – до 40 балів.</i></p>
82-89	B	Добре			
74-81	C				
64-73	D	Задовільно			
60-63	E				
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		

Політика опанування дисципліни

Відвідування: Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен/залік) є обов'язковою. При проведенні занять в онлайн режимі, присутність здобувача враховується у разі відкритого вікна.

Дотримання принципів академічної доброчесності: Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати програму **Unicheck**.

Умови зарахування пропущених занять:

Інші умови: Навчально-методичні матеріали дисципліни розміщені на платформі Moodle, за посиланням [.....](#)